

Dyresundhed
Fødevarestyrelsen
Stationsparken 31-33
2600 Glostrup

20. november 2019
vl/19-04601

Den Danske Dyrlægeforenings (DDD) bidrag til evalueringen af indsætterne i den politiske aftale om styrket kontrol af dyretransporter

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) har udarbejdet nærværende notat som bidrag til Fødevarestyrelsens evaluering af den politiske aftale om styrket kontrol med dyretransporter, der blev indgået mellem den tidligere regering og Dansk Folkeparti i december 2018. DDD har i november 2019 gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt medlemmer ansat i VeterinærSyd, VeterinærNord, VeterinærØst og Veterinærrejseholdet som opfølgning på implementeringen af den politiske aftale og DDD's undersøgelse af embedsdyrlægenes opfattelse af kontrollen på dyretransportområdet i november 2018 til januar 2019. Den opfølgende undersøgelse blev udsendt til 123 embedsdyrlæger og besvaret af 77, hvilket svarer til en svarprocent på 63 %.

Resultaterne peger på, at langt de fleste embedsdyrlæger mener, at den styrkede kontrolindsats i nogen til høj grad har medført forbedret dyrevelfærd for grise til eksport. Undersøgelsen peger dog også på en række forslag til justeringer af indsætterne i aftalen for at styrke kontrollen yderligere.

Overordnet viser DDD's spørgeundersøgelse, at en tredjedel af de adspurgte embedsdyrlæger ikke oplever at have modtaget tilstrækkelig oplæring, mens det gælder for to ud af tre af de embedsdyrlæger, der har været ansat i under 1 år. Det er især inden for indladningskontrol og konflikthåndtering, at der efterspørges mere oplæring, mens mange også nævner uklare og omskiftelige vejledninger og manglende tid til at sætte sig ind i og holde sig opdateret på løbende ændringer, som en væsentlig udfordring i embedsdyrlægenes hverdag. Resultatet er en oplevelse af, at retningslinjerne for kontrolopgaven, sanktioneringspraksis og sagsbehandling er uklare. Undersøgelsen viste, at der er regionale forskelle på, hvordan arbejdsdagens varsling og planlægning opleves af embedsdyrlægerne, hvor hver fjerde i VeterinærNord og -Øst oplever en hensigtsmæssig planlægning og varsling, så gælder det kun ganske få af de adspurgte i VeterinærSyd. Næsten 40% oplever at have haft mere overtid i indsatsperioden, end tidligere, hovedsagelig grundet omfanget af administrative opgaver.

DDD har følgende bemærkninger til evalueringen af indsætterne i aftalen:

I. Øget indladningskontrol

DDD mener, at det forøgede antal indladningskontroller overordnet har bidraget positivt til at forbedre kontrollen med belægningsgrad og øvrige forhold på lastbilerne. DDD's rundspørge viser dog også, at embedsdyrlægerne mener, at indladningskontrollens kvalitet og effekt kan forbedres gennem ændrede forudsætninger, herunder bedre oplæring og kalibrering, mere tid afsat til forberedelse af kontrollerne og forbedrede muligheder for at vurdere belægningsgrad objektivt

gennem adgang til vejersedler og let tilgængelige oplysninger om lastbilens areal i TRACES. DDD's undersøgelse viser også, at embedsdyrlægerne mener, at indladningskontrollen i langt højere grad kan risikobaseres rettet mod eksportører/leverandører/samlesteder med mange overtrædelser, mistanker om overtrædelser indmeldt af embedsdyrlæger, eksporter uden for normal arbejdstid, og med primært fokus på samlesteder, hvor der ellers ikke er kontrol ved pålæsning. I sammenligning med DDD's første undersøgelse så tyder den aktuelle undersøgelse på, at der er færre embedsdyrlæger, der ofte oplever mistanker om overlæs ved kontrol på samlesteder efter indsatsperiodens start. Over halvdelen oplyser dog, at de oplever det af og til.

DDD anbefaler at bibeholde det nuværende kontroltryk på 10% indtil, at kontrollen i højere grad risikobaseres. Kontroltrykket kan evt. reduceres til mellem 5 og 10%, hvis den risikobaseres. Kontroltrykket bør evalueres årligt, ligeledes bør risikoparametrene. Endelig foreslår DDD, at embedsdyrlægerne gives en mulighed for at indmelde mistanker om overtrædelser for målretning af indladningskontrollen mod risikoeksportører.

2. Styrket kvalitet af kontrol med transportegnethed

DDD mener, at den forøgede synstid har bidraget positivt til embedsdyrlægenes muligheder for at syne grisene tilfredsstillende både på samlesteder og i eksportbesætninger. DDD's undersøgelse peger dog også på måder, hvorpå indsatsen med fordel kan justeres. Generelt opleves tidspres og de fysiske forhold, sidstnævnte især i besætninger, som begrænsende for kontrollens kvalitet. DDD foreslår derfor, at der stilles krav til eksportbesætninger og samlesteders ramper (med fokus på bredde, længde og vinkling), så synsforholdene muliggør tilstrækkeligt udsyn til de enkelte grise. DDD's undersøgelse tyder på, at de fysiske rammer for kontrollen skal være på plads for, at den ekstra synstid har den tilsigtede effekt. Undersøgelsen viser også, at embedsdyrlægerne mener fremdrivning i mindre grupper af 15 dyr i eksportbesætninger understøtter kontrolopgaven bedst muligt, mens kravet om at observere grisene fra begge sider opleves at stresse grisene unødigt, når de skal drives til at vende rundt på rampen. DDD foreslår derfor, at fremdrivning i mindre grupper bibeholdes, så dyrene kan observeres enkeltvis, men uden kravet om at observere dyrene fra begge sider. På samlesteder opleves, at 2 dyrlæger tilstede samtidigt kun giver merværdi for kontrollens kvalitet, hvis aflæsningen foregår langsommere, så det bliver muligt at observere dyrene enkeltvis. Embedsdyrlægerne oplever, at synshastigheden har været for høj på samlesteder i indsatsperioden. DDD foreslår derfor, at aflæsningshastigheden reduceres for at muliggøre observation af enkelt dyr. For at reducere tidspreset og højne kvaliteten af kontrollen, foreslår DDD at ændre afregningsstrukturen, så transportøren betaler per synet dyr i stedet for per tidsforbrug. Ligeledes kan der pålægges et ekstra gebyr, hvis der skal bruges tid på at skrive rapport på afviste dyr eller sanktioneres. DDD's undersøgelse viste, at halvdelen af embedsdyrlægerne oplever, at de ikke har haft nok tid til sagsbehandling og dokumentation i forbindelse med sanktionering i indsatsperioden. Den eskalerende myndighedsudøvelse medfører flere sanktioner, men embedsdyrlæger oplever, at der ikke er afsat nok tid til sagsbehandlingen. Endelig nævner flere, at indsatserne på transportområdet betyder øget tidspres på andre tilsynsopgaver, især på svineområdet. For at muliggøre risikobasering af indsatsen med forøget synstid, foreslår DDD, at antal afviste grise registreres rutinemæssigt for alle transportere, så data kan anvendes til risikoudpegnings af leverandører og transportører.

3. Styrket tid til at vurdere logbøger før dyretransporten afgår

DDD mener, at den forøgede tid til forhåndsvalidering af logbogen sammen med brugen af ruteberegningssystem bør medføre, at kontrollen med transporttiden forbedres, men returlogbogskontrollen (herunder brug af GPS-data) er mindst lige så væsentligt for at opnå dette.

I DDD's første undersøgelse svarede kun 3% af de adspurgte, at logbogens oplysninger stemmer godt overens med virkeligheden. Denne andel er 44% i den opfølgende undersøgelse blandt de, der besvarede den første undersøgelse. Det tyder på, at præcisionen i logbogens oplysninger er væsentligt forbedret, hvilket embedsdyrlægerne tilskriver det øgede antal indladningskontroller, men at der stadig er en høj andel af transporterne, hvor logbogen ikke stemmer overens med virkeligheden. Årsagerne til diskrepansen er, som i den første undersøgelse, primært vedrørende grisenes vægt eller den ankomende lastbil (og dennes areal). Flere nævner også denne gang, at nogle eksportører desværre synes systematisk at angive grisenes gennemsnitsvægt til 25 kg, hvor grisene reelt vejer mere. DDD mener derfor dels, at der er behov for, at embedsdyrlægerne får hjemmel til at kontrollere vejersedler før og efter læsning på samlesteder. Kun på den måde kan grisenes vægt vurderes objektivt i stedet for baseret på et estimat, da det opleves som upræcist og konfliktfyldt. Dels mener DDD, at logbogens oplysninger om lastbilen (og dennes areal), antallet af grise og deres gennemsnitsvægt i langt højere grad bør verificeres, fx ved efterkontrol af vejersedler og hjemmel til administrative bøder ved urigtige oplysninger om grisenes vægt, der resulterede i overskridelse af arealkravet.

DDD's undersøgelse tyder også på, at der er behov for større fleksibilitet i kravet om ny logbog, så mindre ændringer i logbogen, der ikke medfører overtrædelser af fx arealkravet kan tillades og hastebehandles mod et gebyr, med henblik på at undgå unødigt ventetid for grisene. Det er dog DDD's opfattelse, at en øget fleksibilitet skal følges af et forøget kontrolfokus på verifikation af logbogens oplysninger, så overensstemmelse mellem logbogen og de faktiske forhold forbedres.

4. Øget fokus på branchens "brodne kar"

Som nævnt ovenfor, viser DDD's undersøgelse, at embedsdyrlægerne efterspørger en langt større grad af risikobaseret kontrol, både hvad angår indladningskontroller og transportegnethed. DDD anbefaler, at embedsdyrlægerne også tilbydes en simpel mulighed for at indmelde mistanker om leverandører/transportører, hvor der er risiko for overtrædelser, som en del af et risikovurderingssystem.

5. Strengere kontrol med arealkrav

DDD finder det helt essentielt, at denne indsats iværksættes hurtigst muligt, se også ovenfor. DDD opfordrer til, at man overvejer, hvilke kontrolelementer, der bedst muligt kan sikre efterlevelse af arealkravet på eksporter, der afgår fra samlesteder udenfor embedsdyrlægerens normale arbejdstid, fx efterkontrol af vejersedler, indladningskontrollkampagner målrettet disse eksporter eller indførsel af afgangstidspunkt som risikoudpegningskriterium.

6. Ophævelse af klippekortsordningen og præcisering af ansvar

Sanktioneringspraksis opleves som overvejende hensigtsmæssig.

7. Øget anvendelse af GPS-data og valg af ruteberegningssystem

Anvendelsen af Fødevestyrelsens ruteberegningssystem i erhvervet og i EKC's forhåndsvalidering og GPS-data i returlogbogskontrollen vurderes at kunne bidrage til en bedre kontrol af den reelle transporttid.

8. Præcisering af areal- og højdekrav

Embedsdyrlægerne har ifølge DDD's undersøgelse taget positivt imod muligheden for at anvende interpolationstabellen. Af barrierer for anvendelsen nævnes tidspres og manglende rettidig adgang til oplysninger. DDD opfordrer derfor til, at det sikres, at nødvendige oplysninger om lastbilens areal er

lettilgængelige, og som ovenfor nævnt, at der skabes hjemmel til kontrol af vejesedler. Som en forudsætning for indsatsens effekt, skal der afsættes tid til at indhente ovennævnte oplysninger og anvende tabellen i kontrollen, samt tid til at sanktionere.

9. Øvrige tiltag

Af aftalens øvrige tiltag har DDD kommentarer til følgende:

1.1. Undersøgelse af mulighed for administrative bøder på målbare krav (returlogbøger indsendt og overlæs).

DDD mener, som ovenfor nævnt, at denne mulighed kan have stor effekt på regelefterlevelsen på flere områder, fx ved konstateret overlæs, urigtige oplysninger i logbogen, der medfører overtrædelser, eller manglende rettidig indsendelse af returlogbog.

1.2. Revurdering af godkendelser og registreringer til eksport af samlesteder og besætninger med faste intervaller.

DDD mener, som nævnt under pkt. 2, at der bør stilles krav til ramperne og de deraf følgende udsynsforhold i eksportbesætninger og på samlesteder, da hensigtsmæssige udsynsforhold er en forudsætning for, at den øgede synstid kan forbedre kontrollens kvalitet. Såvel DDD's første som den opfølgende undersøgelse viste, at embedsdyrlægerne oplever betydelig variation mellem eksportbesætninger i forhold til de fysiske rammer for at syne grisene, og at de fysiske rammer i nogle tilfælde opleves som utilstrækkelige. DDD mener derfor, at der bør stilles ensartede krav til eksportstederne, herunder rampernes udformning og lysforhold. Forholdene bør muliggøre at observere dyrene enkeltvis, så embedsdyrlægerne i tilfredsstillende omfang har mulighed for at identificere syge og tilskadekomne dyr.

1.3. Klarere instrukser for embedsdyrlæger om kontrol og sanktionering (hvad og hvordan).

DDD's undersøgelse viste, at over en tredjedel af de adspurgte embedsdyrlæger ikke følte, at de har modtaget tilstrækkelig vejledning på skrift i forbindelse med indsatsperioden. Embedsdyrlægerne beskriver, at vejledningerne opleves som uklare og ikke-operationelle i kontrolsituationen. Hyppige og sent udmeldte ændringer har bidraget yderligere til uklarhed om gældende retningslinjer for kontrol, sanktionering og sagsbehandling. Tidspres nævnes ligeledes som en barriere for at holde sig opdateret på gældende vejledninger. Endelig viser undersøgelsen også et ønske om øget fokus på kalibrering for at styrke kontrollens ensartethed.